

1889!

HETI LAP.

A ZENTAI JÁRÁS ÉS KÖRNYÉKÉNEK KOZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 5 KR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 SCHVARCZ SÁNDOR
 könyvkereskedése,
 hová úgy a lap szelle-
 mi részét illető közle-
 mények, mint az előf-
 zetések és hirdetések
 is küldendők.

Kéziratok vissza
 nem adtnak.

Előfizetési díjak:
 Egész évre . . . 1 frt.
 Fél évre . . . 1 frt.

Hirdetési díjak:
 Egész oldal 16 frt
 Fél " 8 frt 50
 Negyed " 4 frt 50
 Bélyegdíj 30 kr.
 Többszöri hirdetésnél
 megfelelő engedmény.

Nyilttér petit
 sora 10 kr.

Bács-Bodroghmegye selyem ipara.

Az ügyszóhoz való tüzetes hozzászólásunkat egy kis statisztikával kívánjuk támogatni, felsorolandóknak tartjuk a következő adatokat: Megyénkben 1880—1887-ig 681 községben 35743 család foglalkozott selyemgubó termeléssel és 5.128.444 kiló selyemgubó termeltetett, melyért 540.903 frt 49 krt vettek be a termelők. Ebből átlag egy családra 15 frt 13 kr. esett.

Ha az egész országra vonatkozó adatokat figyelembe vesszük, azt tapasztaljuk, hogy a selyemtenyésztők száma mindinkább szaporodik, mert míg 1879-ben 200-, már 1887-ben 28,145 család foglalkozott a selyemgubó termeléssel.

Bácsbodroghmegyében 1879-ben még alig volt, ki selyemtenyésztéssel foglalkozott, behatóbban ezen iparág csak 1880. évben kezdett gyakoroltatni.

Haladását a következő adatok tüntetik elő:

1880-ban az egész megyében 76, — 1887-ben 12.159 család foglalkozott a selyemtenyésztéssel.

A tenyésztők száma a legnagyobb arányokban a palánkai járásban emelkedett.

A községek közül legnagyobb növekedést mutat a tenyésztők számában: Ó-Palánka, Zombor, és Petrovácz.

Legtöbb selyemgubót a megyében 1887. évben az újvidéki járásban termeltek: 29610

kilót. — legkevesebbet a zentai járásban: 165 kilót.

A községek közül legtöbb termeltetett: Zomborban, Petrováczon és Zsablyán. Legkevesebb: Zentán, Adán és Kis-Szálláson.

Bácsbodrogh megyét illetőleg különösen kiemelendő, hogy a selyem-ipar az ország egy megyéjében sem fejlődött oly örvendetes arányokban, mint ezen megyében.

Igazolják ezt hiteles számadatok, melyek szerint 1887-ben az egész országban összesen termelt 451,511 kilo selyemgubó mennyiségből egymagára Bácsbodroghmegyére 201,943 kilo, 1880-tól egész 1887-ig pedig az egész országban összesen termelt 1.155,889 kilo selyemgubó mennyiségből egymagára Bácsbodroghmegyére 512,884 kilo selyemgubó termés esik, vagyis több mint 50%-ja az egész ország selyemgubó-termésének.

Selyemgubó beváltó állomás 1880-ban csak egy volt a megye területén, ellenben 1887-ben már 8 helyen vált szükségessé ily beváltó állomásokat felállítani, nevezetesen: Apatin, Baja, Újvidék, Palánka, Ó-Becse, Titel, Bács-Almás és Verbászon, melyek egyszersmind selyemtenyésztési kerületeket képeznek, mindegyik kerületbe 10-15 község levén beosztva.

A folyó 1888. évben a selyemtenyésztési kerületek ismét hárommal szaporítottak, amennyiben Topolyán, Zsablyán és Bogojeván vált szükségessé beváltó állomá-

sokat, illetve selyemtenyésztési kerületeket szervezni.

Újvidék területén egy selyemgyártelep létesítettén, 1885. évben egy 180 oszóra berendezett selyemfonoda épült, melyben a foglalkoztatott gyári munkások 1887. 37.488 frt. 1885. év óta pedig összesen 102.421 frt 65 kr. keresetet nyertek.

Német-Palánka és Ó-Becse hazafias közönsége áldozatkészsége folytán lehetővé vált, az előbbi helyen már a múlt évben, az utóbbi helyen pedig a folyó évben, egy selyemgubó raktár felállítását, mi által mindkét helyen egy később létesítendő selyemgyártelepnek alapja meg lett vetve.

Mindezen, kétségtelenül örvendetes eredmény részben azon előszeretetnek tulajdonítható, melylyel Bácsbodrogh megye szorgalmas és munkakedvelő népe saját érdekeinek helyes felfogása mellett a selyemtenyésztést felkarolta, részben pedig ama bölcs előrelátásnak és hazafias buzgalomnak, melylyel úgy a vármegye, mint egyes községek hatóságai ezen iparág meghonosítását és fejlesztését telhetőleg elősegíteni iparkodtak.

Ha a tenyésztők szaporodásának okát kutatjuk, azt leginkább azon körülményben találjuk meg, hogy a selyemtenyésztés semminemű beruházást nem igényel és így az azt gyakorló fáradságán kívül mitsem kockáztat. A vele járó munka könnyű; végezhetik a család gyengébb tagjai; a munka

TÁRCZA

A pünkösdi költészete*)

A pünkösdi az ugynevezett „pünkösdiölés” éneke képviseli leginkább a népköltészetben, noha ezenkívül alig van műköltő, kinél itt amott elő ne fordulna nevezetesen szereplő napként, ép úgy mint népdalainkban is.

De legnagyobb szerepet tagadhatlan a népköltészetben játszik és ez természetes is. Hisz e nap népköltőknél hajdan olympi ünnep volt és ezen olympi ünnep dícsőségében részesülő legény esetpet sem érzette magát hajdan kevesebbnek a bábér koszorút nyert görög ifjunál.

Hazánk délibabos román lakó romlatlan és vágyakban szegény, de örömeiben gazdag nép mindent, mi neki kedves dallal örökíti meg. Ez neki örömet okoz, a dal száll tova, a madárka gyors szárnyain viszi s mire vissza kerül ismét születése búlésejéhez, már olyan variációkkal bír, hogy az ismeretlen költő sem ismeri fel elme szülöttét.

De különösen a pünkösdi az, melyet népköltészetben oly szép virágokkal gazdagított.

A pünkösdi a fejedező és nyíló természet az első ünnepét a legszebb ünneppé avatta fel a népköltészet akkor, midőn a rózsával koszorúzott

pünkösdi királynőnek — szépségétől elragadtatva dalolja:

Nem anyától lettél
 Rózsafán termeltél
 Piros pünkösdi napján
 Hajnalban születél.

Mikor is születetted volna szebb napon az a hajnal piros szép orezája pünkösdi királynővé koszorúzott magyar leány?

S ha már a szép lány piros pünkösdi napján született, akkor a feselő felsédlűt rózsbimbónak szíve szintén csak pünkösdkor nyílik meg a szerelemnek:

„Kivirágzott a rózsafa
 Piros rózsá terem rajta
 Piros pünkösdi hajnalára
 Csókra áll a leány szája.”

Az egyszerű szépségtől ragyogó népköltészet oly közvetlenségét találjuk e dalban miőt esengő bongó ringvartó korunkban hiába keresnénk.

A pünkösdi hajnalán ébredező szerelmtű leánynak habár csókra áll is a szája, azért a vele mőkázó legényt egyszerű rövidséggel figyelmezteti még is:

Egém bizony ne csipdössen
 Hogyha csipdes úgy csipdössen,
 Pünkösdi napra kihirdössen.

Ugy látszik, mintha felve a szép szemérmes pünkösdi rózsá, hogy úgy jár mint Vörösmarty „Gábor diákja”-val a leány, kinek átkaira Gábor diák vigasztalásul feleli:

Semmi átok, jöjj el pünkösdi napra,
 Addig rózsám, addig menj dolgozra!

Mintha megakarna nyugodni; azonban a kételkedés

és töprengés még a vigasztaló pünkösdi napjára sem engedne megnyugvást neki:

Gábor diák hátha késő
 Pünkösdi napkor a menyegző?!

S hogy a töprengő lánynak volt igazsága, mutatják a következő pünkösdi sorok:

Nagy szomorúan a könyvet becsapja
 Soha, soha ilyen pünkösdi napja.

De találunk aztán a pajkos vonáson kívül egyik, a népet oly hön szerető költőknél Tompánál egy pár szép soru költeményt a pünkösdi jellemzésére. Midőn a sik puztán álló legény meglátja a messze kilátszó tornyot s meghallja a pünkösdi napra szóló harang hangját:

Sik a puzta se halma, se erdeje,
 Sugár magas a toronynak teteje
 Sugár torony kilátszik a puztára
 Harangoznak piros pünkösdi napjára.

A puzták fia a pünkösdi napi harangszóra az ismeretlen érzeletől elragadtatva, fájó érzettel vallja be, hogy e napon szeretne Istenéhez fohászni:

„Imádkoznám, de nem tudok hiába!

felszóllítja tehát azt, kihez szíve vonzza:

Imádkozz te rózsám a jó Istennek!
 Aztán gyere templom után csokolj meg
 Észem azt az imádságos kis szódat,
 Három hétig nem hallok egy adtámat.

Maga a költeménysor eltévelytve a pünkösdihez való vonatkozását, a népajkára átmenve mint javító dal is fölötte nevezetes és hatásos tartalmu.

A fentemlített „pünkösdiölés” még gyermekkorom idejében e városban is divott, bár csak

*) Múlt számunkra későn érkezett. Szerk.

legfeljebb 4-5 heti rövid idő tartamot vesz igénybe és keresetet nyújt az évek ép azon szakában, amidőn arra a szegény nép leginkább rá van utalva, t. i. tavaszkor, közvetlen az aratás előtt.

Hogy ezen előnyök dacára a selyemtenyésztés egyes községekben miért nem vett eddig ép semmi, vagy aránylag csak jelentéktelen lendületet, ennek oka azon körülményben rejlik, hogy a községben még nincs elégséges számú szederfa arra, hogy a selyemtenyésztés nagyobb arányokban üzhető legyen, vagy pedig azon még sajnosabb körülményben, hogy ámbár a községben elégséges számú szederfa van, a belügyministeriumnak 60872./883. számú rendelete dacára. — melynél fogva közhe-lyeken, például közutakon, köztérekken, utcák mentén levő szederfák lombjai selyemtenyésztési célokra mindenki által szabadon használhatók, — a lakosság közül többen rosszakaratból gátolják a tenyésztőket ezen joguk gyakorlásában.

Az úgynek nem jelentéktelen hátrányára van az, hogy a községi faiskolák még mindig nincsenek kellő állapotban; a mi ismét azon sajnos tényben leli indokát, hogy a községi előjárók, bárha ők tudhatnák első sorban s legjobban, hogy mennyire rá van szorulva a nép ezen iparág által nyújtott keresetre; hivatásukkal meg nem egyeztethető közönnyel viseltetnek az ügy iránt és azzal mit sem törődnek.

Különösen kiemelhető, hogy egyes községek előjárói a szederfák csonkítása körül elkövetett vétkes könnyelműséggel határos gondatlanság által a szederfalomb szaporítására irányított minden törekvést meghiusítottak, sőt részben a selyemtenyésztést — legalább egy időre — veszélyeztették. Ugyanis — több községben csupán avégett, hogy nagyobb mennyiségű fát nyerjenek, a szederfákat oly mélyen csonkították meg, hogy a fának további életét is veszélyeztették.

Az ennek megszüntetésére irányított törekvést a megye erélyesen támogatta, de a hatóságok szigorú korántsem elégséges valamely üdvös közcél elérésére, ha a végrehajtásra hivatott körökben hiányzik az ügy iránti hazafias lelkesedés és a kötelességérzet és ha ezek nem bírnak ama emberbaráti jó indulattal, hogy szegény polgártársaikon segitendő, e végett igye-

halvány töredékét mutatta is be a hajdani népies mithosnak. — vegyítve lévén keresztény énekekkel, mégis felismerhető vala benne a népies költői rész. Még jól emlékszem a második versszakra melyben figyelmezteti a futtató legényt:

Mi van ma, mi van ma
Piros pünkösdi napja
Holnap lesz, holnap lesz
A második napja.
Jó meg húzd, jó meg húzd
A lovadnak száját
Ne tipodja ne tapodja
A pünkösdi rózsát,

S nyomban utána a pünkösdi királynőhöz fordul

A pünkösdi rózsá
Kihajlott az utra.
Szedje föl a királyné
Küsse koszoruba!

A királyné föl is szedi a pünkösdi rózsát, melyet nem tapodott el a daliás legény vágató lovával s keszoreba kötve, ezzel meg is koronáztatik, de a cselekmény érdekes fonala itt megszakad, mert a keresztény szólam bezárja azt:

Szálljon erre a házra
Az isten áldása
Mint régente szállott
Az apostolokra.

Nem tudom a pünkösdi divik-e még most is szeretett szülő városom vidékén, de bármiként legyen is, én is azzal végzem:

Szálljon a városra
Az isten áldása,
Mint régente szállott
Az apostolokra!

kezzenek ezen ipar fejlődését előmozdítani. — Vannak községek, melyek faiskolái ki-elégítően műveltetnek. Másrészt azonban léteznek nem csekély számban oly községek is, melyek faiskoláikat teljesen elhanyagolják.

Tény, hogy vannak az országban járási faiskolafelügyelők, kik nem felelnek meg kellőleg hivatásuknak; felületesen járnak el körutjaik alkalmával, nem tartózkodnak elég ideig a községekben és a községi faiskolák kezelőinek oktatását elhanyagolják.

A szederfaállomány növelésén kívül volna még egy más módja is a selyemtenyésztés rohamosabb terjesztésének, az t. i. ha a beváltási árt felemelnék.

Ez azonban a mai viszonyok között nem lehetséges, miután ez esetben a világos veszteség el nem kerülhető és így az üzlet előbb-utóbb tönkre menne.

A kormánynak ugyanis egy kiló selyem 24 frt 60 krba kerül, mely összeg oly magas, hogy tekintve a mai selyemárakat, a gubó beváltási árának emelésére nemcsak a jelenben, de még jó időig gondolni sem lehet.

Nem lévén ezek szerint a selyemgubó beváltási ára emelhető, a tenyésztő jövedelmének gyarapítása érdekében oda kell törekedni, hogy a tenyésztő ügyessége, illetőleg fáradozásának eredménye, oktatás által fokoztassék, munkája pedig könnyítessék azáltal, hogy minél több szederfa legyen rendelkezésére.

Szükséges továbbá, hogy a tenyésztő a legjobb minőségű és egészséges petével legyen ellátva. Ami lehetséges, ez irányban meg is történik.

Ott, hol a tenyésztés a pete minősége miatt nem sikerül, ez kivétel nélkül annak tulajdonítható, hogy a tenyésztő, dacára annak, hogy ezt az 1885. évi XXV. t. c. tiltja, saját maga által készített petét használ és ezáltal tönkre teszi nemcsak saját, de fertőztetés által mások tenyésztését is.

Ha egy unczia pete után 30-40 kiló selyemgubó termeltetik, akkor a selyemgubóért fizetett összeg is, dacára annak, hogy az ár feljebb nem emelhető, kielégítő leendő és abban a tenyésztő meg fogja találni fáradságának megérdemelt jutalmát.

Hogy a selyemtenyésztés és selyemipar hazánkban életrevaló és mint ilyen nemzetünk közvagyonosodásának emelésére alkalmas, azt ma már tények igazolják.

Hazánkban, de különösen megyénkben az ipar fejlesztése körül még sok a kívánnivaló. A szegényebb osztály nálunk it gyakran van keresetforrás nélkül.

A közvagyonosodást és ennek kapcsán a közművelődés iránti fogékonyságot fogjuk előmozdítani, ha oda irányítjuk működésünket, melynek folytán a selyemipar városunkban és környékén meghonosítjuk.

Az árvizkárosultak javára

a helybeli kapitányi hivatal utján adakoztak:

	frt kr.
Györi István,	—20
Dudás Lajos,	2.—
Gere Gergely Ferencz,	—50
Konez Miklos,	—30
Branovaeski Ignátz,	—50
Zentai takaréka	10.—
Zenta vidéki takr.p.	5.—
Zentai keresztény önszegélyző sz.	5.—
Burány András Pál,	1.—
Straubert József,	3.—
Toth Márton,	1.—
Bieliczki Pál, idős.	1.—
Zentai hitelszövet.	5.—
Scheinberger D.	2.—
Kis János,	1.—
Vuits Vászó	2.—
Polyák Görgy,	1.—
Dér Fábrián,	—50
Fischof N.	—40

Rieger Ignác,	—50
Burány András, özv.	—50
Gombos Mihály,	—30
Ipartestület,	1.—
Horti János,	—20
Porrai Sándor,	—20
Hackstok Ferencz,	1.—
Hienn Lajos,	—80
Kecskés István,	—20
Szabó Sándor,	—20
Ifkovits Mark,	—30
Csernák Antal,	—30
Kelemen Miklos,	—30
Gutman Emma,	—30
Bergel Mór,	—50
Pupák Antal,	1.—
Ács Mihály,	—40
Paor Mihály,	—30
Szeles Klári,	—20

	összesen	50-89
Az I. kimutatás	"	55-70
A II. "	"	47-55
A III. "	"	27-95
A IIII. "	"	57-86
A „Heti Lap“ gyűjtése:	"	5-80

A zentai községi népiskolák vizsgálatainak sorrendje az 1887/8. tanév végén.

I. A polgári iskolában.

Junius 9-én a vallástantól d. u. 3 órakor. Elnökök: a rom. kath. vallású növendékeknel Appel Ede, a moz. vallásuaknál Klein Salamon.

Junius 14-én II-ik osztály 8-9-ig szám és mértan, — 9-10-ig történelem. Elnökök: Appel Ede és Rezsnyei Aurél.

Junius 15-én I-ső osztály d. e. 8-1/2 10-ig magyar nyelv, 1/2 10-11-ig földrajz. Elnökök: Lukásevits Ignác és Erdélyi Lukács.

Junius hó 16-án II. osztály d. e. 8-9-ig magyar nyelv; 9-10-ig német nyelv. Elnökök: Kohn Sámuel és Dudás Lajos.

Junius hó 18-án I. osztály d. e. 8-9. szám-tan, 9-10. természetrajz, 10-11. németnyelv. Elnökök: Wuits Sándor és Horovitz Bertalan.

Junius 19-én II. osztály d. e. 8-9-ig földrajz, 9-10-ig természetrajz. Elnökök: Zsarkó Antal és Deutsch Farkas.

Junius 28-án I. II. osztály d. u. 5 órakor ének és tornaszat. Elnökök: Mikosevits József, Zsarkó Antal, Appel Ede, Nikolits Sándor, Szűcs Lajos és Tóth Lajos.

Junius 29-én d. e. 9 órakor rajz- és kézi-munka kiállítás a központi népiskola rajztermében. Elnökök: Gombos Gábor, Zsarkó Antal, Nikolits Sándor és Kohn Sámuel.

II. Az elemi iskolákban.

Junius 9-én a rom. kath. vallástantól.

8-1/2 9. Árvai Lajos és R. Hagyo Emiliánál.

1/2 9-9. Szupits Márton és E. Ollai Marinál.

9-1/2 10. Forrai Ferencznel.

1/2 10-10. Csatózky Apollóniánál.

8-1/2 9. Soltész József és B. Tóth Viktóriánál

1/2 9-9. Bakai Alajosnál.

9-1/2 10. B. Bán Piroskánál.

1/2 10-10. M. Lebak Emiliánál.

10-1/2 11. B. Fülöp Antóniánál.

1/2 11-11. L. Bieliczki Veronnál.

2-1/2 3. Harsányi Jánosnál.

1/2 3-3. Bakodi Mártonnál.

3-1/2 4. Lebak Ferencznel.

1/2 4-4. Vida Sándornál.

Elnökök: Appel Ede plébános s a segéd-lelkészek felváltva.

Junius 13-án a moz. vall. hittani vizsgálatá és pedig:

8-10. az elemi leányosztályokban.

2-4. az elemi fiuosztályokban.

Elnök: Klein Salamon.

A többi tantárgyakból:

Junius 11-én d. e. B. Fülöp Antóniánál.

Elnökök: Dr. Révay János és Dudás Lajos.

Junius 11-én d. e. L. Bieliczki Veronnál.

Elnökök: Szekfü György és Dr. Glücksthal Adolf.

Junius 12-én d. e. Vida Sándornál, Elnökök:

Lukásevits Ignác és Guelminó Alajos.

Junius 12-én d. e. Lebak Ferencznel. Elnö-

kök: Appel Ede és Szűcs Lajos.

Junius 12-én d. e. Bakodi Mártonnál. Elnökök: Szárits Bertalan és Deutsch Farkas.
 Junius 13-án d. e. Árvai Lajosnál. Elnökök: Wuits Sándor és Lebak Ferencz.
 Junius 13-án d. e. R. Hagyo Emiliánál. Elnökök: Vida Sándor és Magyar József.
 Junius 20-án d. e. Csatóczki Apolloniánál. Elnökök: Zsarkó Antal és Guelminó Alajos.
 Junius 22-én d. e. Harsányi Jánosnál. Elnökök: Rezsny Aurél és Horovitz Bertalan.
 Junius 22-én d. e. Porrai Ferenczénél. Elnökök: Nikolits Sándor és Rieger Ignác.
 Junius 25-én d. e. Szupits Mártonnál. Elnökök: Harsányi János és Hürkecz István.
 Junius 25-én d. e. E. Ollai Marinál. Elnökök: Árvai Lajos és Kiss János.
 Junius 26-án d. e. Soltész Józsefnél. Elnökök: Appel Ede és Lebak Ferencz.
 Junius 26-án d. e. B. Tóth Viktóriánál. Elnökök: Vida Sándor, és Klein Salamon.
 Junius 27-én d. e. Bakai Alajosnál. Elnökök: Bergel Gyula és Harsányi János.
 Junius 27-én d. e. B. Bán Piroskánál. Elnökök: Árvay Lajos és Deutsch Farkas.
 Junius 28-án vizsgálat a tornaszatból d. u. 5 óraker. Elnökök: Mikosevits József, Zsarkó Antal, Appel Ede, Nikolits Sandor, Szüts Lajos és Tóth Lajos.
 Junius 29-én d. e. 9 óraker rajz- és női-kézimunka kiállítás a központi népiskola rajzturmeben. Elnökök: Gombos Gábor, Zsarkó Antal, Nikolits Sándor és Kohn Sámuel.
 A vizsgálatok az elemi iskolákban d. e. 8 óraker kezdődnek.
 Kelt Zentán, 1888. évi május 3-án,
Czehe Győző s. k. **Mikosevits József** s. k.
 igazgató. iskolaszéki elnök.

A közmunka és közlekedésügyi m. kir. minister a postai csomagok, pénzes levelek és táviratoknak levéljegyekkel leendő bérmentesítése és ezen jegyeknek mikénti alkalmazása tárgyában a következő értesítést adta ki:
 A postai küldeményekért és táviratokért eddig a feladáskor készpénzben fizetett díjak: pénzes levelek, csomagok és táviratok után, a mennyiben ezen díjak 10 frtot meg nem haladnak, 1888. évi junius 1-től kezdve frankojegyek (postai és táviradai értékjegyek) felragasztása által fizetendők meg.
 E czélból úgy a postai, mint a táviradai díjak lerovásánál az eddigi 2, 3, 5, 10 és 20 kros és az, ezek kiegészítésére egyúttal forgalomba hozott 1, 8, 12, 15, 24, 30, 50 kros, 1 és 3 frtos frankojegyeket kell használni. A régi és új frankojegyek kaphatók minden posta- és táviradhivatalnál és az eddigi frankojegyek-árusítóknál.
 A frankojegyeket a küldeményre és táviratra magának a feladónak kell felragasztani, még pedig: közönséges és ajánlott leveleknél, utalványoknál és pénzes leveleknél a boríték czimoldalán, lehetőleg a felső jobb sarkon s ha itt elegendő hely nincs, a küldemény pecsétes, illetve hátoldalán; különösen figyelni kell arra, hogy a pénzes levelekre felragasztandó minden egyes frankojegy körül megközelítőleg egy centiméternyi köz maradjon s hogy a frankojegyek a borítékok széleit át ne fogják s a borítékok szárnyszéleit be ne fedjék.
 A pénzt külön papírba téve kell a borítékba helyezni, borítékul pedig legezészerűbb a minden postahivatalnál és frankojegyek-árusítóknál 1 krért kapható postai pénzeslevél borítékot használni.
 Pénzt közönséges vagy ajánlott levélben küldeni nem szabad, de nem is indokolt, mert utalványnyal, 5 kros frankojegy felragasztása mellett, 5 frtíg bárhová lehet pénzt küldeni.
 Csomagok feladásánál a frankojegyeket a szállítólevélen, e czélra szolgáló üres helyen kell felragasztani.
 Táviratok feladásánál a frankojegyeket a használt táviratlap felső közép részén, s ha közönséges papír használatik, a beirt oldalon üresen hagyandó helyre — s ha a táviratlap mondott részen elegendő hely nincs, ennek hátsó oldalára kell felragasztani.

Szabály az: hogy a díjak lerovására lehetőleg kevés számú, megfelelő értékű frankojegy használtassék, különösen a pénzes leveleknél, hol a sok frankojegy felragasztása mindenképen kikertülendő (pl. 27 kros díjat 24 és 3, — 33 kros díjat 30 és 3 kros értékű frankojegyekkel kell lerovni).
 A feleknek saját érdekükben áll, hogy a frankojegyeket szabályos módon ragaszszák fel, mindazonáltal ha figyelmeztetés után is azt kívánják, hogy küldeményük szabályellenesen alkalmazott frankojegyekkel is elfogadtassék, a postahivatalok a feladó veszélyére azokat elfogadják ugyan, azonban e körülményt a revényen fejegyzik.
 A posta- és táviradhivatalok tartoznak felvilágosítást adni valamely küldeménynek vagy táviratnak díjára s arra nézve, hogy mely díjakat lehet vagy kell frankojegyekkel kiegyenliteni s kívánatra útbaigazítást is a felragasztás módjára nézve.
 Az elrontott frankojegyek beválthatók az érték 10%-ának levonása mellett, de csak akkor, ha azok az elrontott borítékon, táviraton stb. mutatnak be s csak miután megállapítottatik, hogy azok használva még nem voltak, s ha nyilvánvaló, hogy tüzerkedés esete fenn nem forog.
 Budapest, 1888. évi május hó 11-én.
 Baross s. k.

Helyi és vidéki hírek.

— **Főigazgatói látogatás.** Nagyságos Fehér Ipoly királyi tanácsos ur, a Ferencz-József-rend lovagja, mint a szegedi tankerület kir. főigazgatója, f. hó 23-án, szerdán érkezett városunkba közs. gymnasiumunk hivatalos látogatása végett. Ő nagysága két egész napot töltött az intézetben részint a tanulók feleleteinek és írásbeli dolgozatainak, részint a szer- és könyvtáraknak, végre az igazgatói ügykezelésnek, — meghallgatásával, illetve megsejmlélésével. Vizsgálatainak befejeztével a tanári karral értekezletet tartott, melyen a látottak és hallottak feletti megelégedését, több alkalommal örömet nyilvánítván, azon tapasztalatának adott kifejezést, hogy az intézet a tőlünk távozott dr. Kuthly által megteremtett jó szellemben halad s visszaesés nem tapasztalható. Kedves vendégünk a pénteki hajóval utazott vissza székhelyére, magával vivén a zentai intelligenciának iránta való kiváló ragaszkodását és szeretetét.
 — **Pünkösöd másod napjára** egybehívott ipartestületi rendkívüli közgyűlés a jegyzőválasztást nem ejthette meg, mert a gyűlés részvét hiányában nem volt határozat képes. — A legközelebbi közgyűlés határidejéül urnapja határozatott meg. Figyelmeztetjük az ipartestület tagjait, hogy tekintet nélkül a megjelenendő tagok számára e gyűlés határozatképes leend.
 — **A „Zentai Gazdakör”** löversenyi díjának gyarapítására f. hó 20-án igen sikerült tánczvigalmat tartott, melyen felülfizettek: Szárits Bertalan ur 1 frt 60 krt. Elek János ur 1 frtot, Kovács Béla, Dr. Hodik János és Guszmán Ignác urak 60—60 krt. Kineses István, Polyák György és Csikmák Márton urak 20—20 krt. Összesen 5 forintot.
) **Eredmény.** A Dunagőzhajózási társulathoz intézett nyílt levelünk megtette a kellő hatást, a mennyiben a helybeli gőzhajózási állomást célszerű várótermekkel látták el.
 — **Adakozás.** Kis György helybeli gymnasiumi szegény sorsu s veszélyesen beteg tanuló szükségleteinek némi fedezésére az igazgatóság vezetőjének egy frtnyi adományához a következő nemes szívű emberbarátok járultak a maguk filé-reivel: Örvény Iván 1 frt, Zsarkó Antal 1 frt, Mikosevits József 1 frt, Elek János 50 kr. Erdélyi Lukács 40 kr, Kószó István 30 kr, Lantos István 40 kr, Papp Antal 30 kr, Kezeli M. Antal 30 kr, Burány Jenő és Kerekes Károly 20—20 krral. Az így begyűlt 6 frt 60 krnyi összeget a gyűjtő azonnal elküldte az illető szegény beteg tanuló szüleibe, kiknek nevében e helyen is hálas köszönetet mond a nemeslelkű adakozóknak.

(b) **A zentai iparos-segédék „önsegélyző- és önképző egylete”** által könyvtára javára f. hó 20-án rendezett tánczvigalom minden tekintben a várakozáson felül sikertültnek mondható. Erkölesi tekintetben sokat köszönhet az egylet városunk nemesen érezni tudó közönségének, mert meggyőződhetek, hogy mindazok, kik e tánczvigalmon résztvettek, megjelenésükkel egyidejűleg elismerték a humanus intézmény létjogosultságát, hogy ne mondjuk égető szükségességét. Ebből azok, kik az ügy élén állanak erőt meríthetnek a további működésre, ha kell küzdelem árán is. — Anyagilag szintén sikerült, mi leginkább Guelminó Alajos ipart. és ifjuság egyleti elnök ur buzgalmanak köszönhető, ki fáradságot és áldozatot nem kimélve, széles körű ismeretségében mindent megtett a czél előmozdítására s ez sikerült is neki. Hogy az ifjuság körében ezt méltányolandják, az bizonyos. — Az összebevétel 123 frt 40 krt tett ki, melyből levonva a kiadásokat, 49 frt 50 krt, a kezdet nehézségeivel küzdő egylet könyvtára létesítésére 73 frt 86 kr. tekintélyes összeg maradt. A szép eredményhez felülfizetéseikkel a következő urak járultak: Matkovits József és Schambach Emil urak 3—3 frttal, Guelminó Alajos ur 3 frt 50 krral, Homolya Károly ur 2 frttal. ns. Matkovits Lajos ur 1 frt 50 krral. Bakay Jenő, Benes András, Beretka Imre, Branovacsy Csedomily, Dudás István, özv. Gráf Gusztávné urnő, Goldstein Ferencz, Horváth Zsigmond, Lövey Károly, Münz Jakab, Nagy János, Porray Sándor, Rezsny Aurél, Szécsényi István és Vida Sándor urak 1—1 frttal. Weber Károly ur 60 krral. — Branovacsy Tódor, Barna János, Benedek György Biliczky Károly, Biró János, Breiner Alajos, Czabafi Imre (Ada), Csonka Mátyás, Guszmán Ignác, Goldstein Benő, Jankovich József, Kis Jovák Illés, Klenóczky Pál, dr. Lendvay Mór, Münz Lajos, Mészáros Lajos, Nyitrai Janos, Schwarcz Sándor, Szekfü Ferencz, Szél Károly és ifj. Temesváry Sándor urak 50—50 krral. Bednárik Györgyné urnő és Raffay János ur 40—40 krral. Futó Béla és id. Temesváry Sándor urak 30—30 krral. Breiner Ignác, Jung János, Németh János, Ösz Szabó Mihály, Szabó József és Treuer István urak 20—20 krral. Zabos János ur 10 krral. Továbbá Breiner Alajos ur 2 diszkötési-Lövey Károly ur 5 kötet könyvvel. — A terem feldíszítéséhez remek koszorukat ajándékoztak: Biró Jánosné, Bojnics Juliska, Jung Erzsike, Németh Juliska és Treuer Istvánné urhölgyek. Eck Ferencz ur pedig egy diszesen kiállított tánczrendet tartalmazó lyrát adományozott. Fogadják ugy a nemes szívű adakozók, mint a természet feldíszítő hölgyek az egylet hálás köszönetét. — A tánczvigalmon az első négyest mintegy 50 pár tánczolta, s a többek között ott láttuk: Balog nővérek, Bakay Rózsa, Bednarik nővérek, Biró Mari, Buday Mathild, Balogh Terka, Fodor Juliska (Besenyő), Homolya Irma, Jung Erzsike, Jungfleisch Etelka, Kovács Mariska, Kolosanszky Etel, Lavicska Erzsike, Miklós Etelka, Mucsy Juliska, Németh Juliska és Veronka, Piszár Rózsika, Rieger Ilonka, Temesváry Rózsika, Vadócz Ilonka kisasszonyokat stb. A kedélyes mulatságon a fesztelenség uralgott egész éjen át és a közönség csak kivilágos kiviradtkor oszlott szét.
 > **A „Zentai Gazdakör”** f. hó 21-én pünkösöd másod napján d. u. 4 óraker tartotta meg jutalmazással egybekötött lökiállítását. Kiállított összesen 25 drb. egyéves csikó, anyalóval együtt. A gabonater, hol a lökiállítás tartott, egész a zsuffolóság megtelt kíváncsi néző közönséggel. — találgatván, vajjon a sok kiállított csikó közül melyik a legszebb? vajjon melyik lesz az első díjra érdemes? Mig a bíráló bizottságnak majdnem 2 óráig tartó alapos bírálata után a bizottság egyhangu határozata az I-ső díjat 40 frtot Basch Herman 12 hónapos kancza csikójának, a II-ik díjat 20 frtot Miskei Péter 12 hónapos esődör csikójának, a III-ik díjat 15 frtot Szlavnyty Szever 12 hónapos kancza csikójának, a IV-ik díjat 13 frtot Piszár János 12 hónapos kancza csikójának s az V-ik díjat 12 frtot Habram János 14 hónapos esődör csikójának ítélte oda.

□ A selyemtermelés érdekében szükségesnek véljük a földm.- ipar- és kereskedelmi minisztérium azon rendelkezését t. olvasóinkkal megismertetni, mely szerint utak, utcák és köztereken levő eperfák leveleit a selyemhernyók etetésére bárki is szedheti.

— A „Zentai Gazdakör” mult évi tanulságos látogatását ismétlődő f. évi június 3-án vasárnap reggel átrándul Adára, az adai „Gazdakör” és földműves iskola megtekintésére. Gazdáink közül már mintegy 50-en előjegyeztették magukat, s nagyon is kívánatos, hogy minél nagyobb számban csoportosuljanak az ily kirándulásra, melynek erkölcsi haszna elvitázhatalan.

— Török-becei tudósítónk írja, hogy Dr. Kenedy Géza felolvasása alkalmával Poppovits Irén kisasszony az árvízkárosultak javára gyűjtést eszközölt és a nemes célra tetemes összeg folyt be. Dr. Kenedyt Török-Becséről Ó-Becsére is meghívták, hol szintén nagy tetszésben részvett felolvasást tartott.

× Adán f. hó 23-án adóügyi jegyzővé egyhangulag Joannics Lázár adai aljegyző választotta meg.

— F. hó 23-án virradóra Blau Fülöp moholi fűszerkereskedő boltját Mészáros Ferencz és Somoskői Mihály feltörték s a pénzesszekrényt mintegy 30 frt tartalmával együtt elvitték. Tetűk beismerése után a helybeli kir. járásbíróshoz az adai lovasőrs által bekísértettek.

† F. hó 18-án Mohol község közelében az adai lovasőrs által moholi illetőségű Paska József szökevény honvédtizedes, — ki magával hozta kincssári ruházatát s fegyverét is — letartóztatván, átszolgáltatót a Szabadkán székeltő mk. 6. honvéd feldandár parancsnokságnak.

Tarnóczy Gusztáv mezőgazdasági gépcsarnoka.

(Vége.)

Egyébiránt, Párizsban egészen szokásos, hogy nemcsak kereskedők, iparosok, közvetítők és vállalkozók, hanem a társadalmilag legelőkelőbbek is birjanak üzlettel; például: egyik nagyhirű énekesnőnek pipereboltja van; a legünnepeltebb színésznők egyike tejaszarnokot kezel; a virágkereskedők között számos dúzsgazdag hercegnő és grófnő is található s. a. t.

Tehát nálunk, szerfölött sajnós! ez irányban még óriási nagy az elmaradottság. Pedig mily könnyű a szülétre-előkelőnek, rokonságra-befolyásosnak, egyéniállásra mérvadóknak, birtokra-dús-gazdagnak ép arra tenni szert, ami az üzletek sikerénél a legfőbb tényező: bizalomra és ólesó hitelre.

Tekintsük, például mezőgazdasági - gépeinket, amelyeknél a szállító megbízhatósága rendkívül nagyfontosságú követelmény; mert a gépen mindent egyenlővé tevő fénymáz és festék a rozsfából, rozsvasból, rozsrészből gyártott gépet épolyanak hazudják, aminő a jó fából, jó vasból és jó részből készült gép: persze! az elsőnek árán a lelkiismeretlen gyáros 40—50%-ot is „nyer”; míg az utóbbin a cége jóhírnevét, tiszta becsületét még szemefényénél is jobban óvó „gentlemanus” csak 6—8 százalék hasznot „keres”.

„Noblesse oblige!” Ezen sarkigazság kiváltkép illik a művelt nyugot azon „gentleman-géparús”-aira, akik a legnemesebb becsülygtől vezérelve nem arra törekcsenek, hogy üzletek évi mérlege minél nagyobb hasznot tüntessen ki; hanem azt tartják szemők előtt, hogy gazdatársaiknak minél jobb és a vételárnak megfelelő mezőgazdasági-gépeket szállithassanak.

A váci-körút végén, ahol hazánk egyik legregibb gyára, a néhány év előtt lebontott első pesti cukorgyár épült, egy sark-háztelken magas, csinos faalkotmány tűnik szemünkbe: Tarnóczy Gusztáv mezőgazdasági-gépcsarnokának kitűnő széljargánya. Ezen széljargányok nálunk, szerfölött sajnós! még vajmi ritkák; pedig hasznuk közel-fogható.

Németalföldön utazva, kiváltkép magokra

vonják figyelmünket a szélmalomok és a széljargányok, melyeknek nagyrésze vízszivattyúzásra is használtatik. Ezen ország jelentékeny nagy része, ugyanis, a tengerszín alatt fekvődn, a hatalmas védőtöltések birnak ugyan eredménynyel dacolni a tengervíz óriási nyomásával; de a fölszínre szivárgó talajviz elárasztana mezőket, szántóföldeket, kaszálókat, kerteket, ha nem gondoskodnának annak levezetéséről. De miként vezethető le oly víz, amely a tengerszín alatt fekvő területen gyűl össze? Csak szivattyúzás által. A földek hát, melyeket számos öntözési- és hajózási-csatorna (ilyenek szükségesek Alföldünk számára!) metsz keresztül-kasul, keskeny, sekély vízgyűjtőcsatornákkal birnak; ezekből a széljargányok segítségével oly levezető-csatornába szivattyúzzák, illetőleg emelik az összegyűlemlt talajvizet, melyek a védőtöltések koronáin húzódnak: innen a hajózási-csatornába és folyókba ömlik a víz, melyek azután a tengerbe hömpölygetik azt. Gőzgépek által végezve túldrága volna e munka; míg a széljargányok arányos áron végzik el azt.

Arányos áron! Ez a legfontosabb kellék a mezőgazdaságnál használt gépeket tekintve. Arányos ár! ez azt jelenti, hogy a végzett munka költségei helyes arányban állanak: időhez, tökebefektetéshez, a kezelőszemélyzet fizetéséhez, tőkénk kamatozásához, gépkopási törlesztéshez, az elért eredményhez s. a. t.

Igen nagy előnye Tarnóczy Gusztáv gépcsarnokának, hogy nem gyártat mezőgazdasági-gépeket, hanem bizományba veszi azokat a legkiválóbb gépgyárakból. Ez óriási előny: mert a gyáros szerfölött gyakran előszeretettel viseltetik egyik-másik oly gyártmányra iránt is, amely több tekintetből kifogásolandó; míg a kereskedő nem elfogult egyik gyár készítményei iránt sem, ő azt tartja: „a jónál van jobb, vegyük hát a legjobbat.” S ez oka, hogy, a gépek valódi belbecsét tekintve, (ez pedig elkérthetetlenül szükséges) a lelkiismeretes kereskedő néha olesobban árulhatja azokat, mint a gyáros. Tarnóczy Gusztáv géparúsarnoka e, rá nézve vajmi előnyös helyzetben van.

Ezen, maga nemében páratlanul álló gépcsarnok szerfölött nagy súlyt fektet a kísérletekre: mert azt tartja, (s ebben szintén igaza van!) hogy az elmélet ez irányban is sántit, ha a gyakorlat nem bizonyult az illető gép kiválósága mellett.

A Tarnóczy-gépcsarnok különlegességei közé tartoznak a „Hornsby et Sons”-féle gőzcsepplők és a Krumpach-Schlick-féle állitható-hármasekék; úgy szintén a Ganzceég által gyártott „Little Grant” (kis óriás). Az elílemlített az egész föld legkiválóbb gőzcsepplőgépe; a második, egyebek között, a vogyerádi (Nyitra-megye) nagy ekeversenyen — 1883. május 28-ikán — is mint legjobb — az arany-oklevéllel lón kitüntette; az utóbbi pedig már rendkívül olesó áránál (most csak 55 frt egy darab) fogva is országsszerte nagy keresletnek örvend.

Más jeles különlegességei e gépcsarnoknak a „trieur”-ök legkiválóbb példányai. Mily szerfölött nagyfontosságú a „trieur” minden mezőgazdára nézve, azt fölösleges magyarázgatnunk; mert mindenki tudja: „egyedül jó mag ad jó vetést”.

Tarnóczy Gusztáv gépcsarnoka részletfizetésre is ad el bármimemű gépet; ez oly nagy előny a mezőgazdákra nézve, amelyet mindenki kelleőleg bir méltatni.

Ezekon kívül a Tarnóczy gépcsarnok szerfölött gazdag készletben birja raktáron mindazt, amire akár a nagybirtokosoknak, akár a közép-birtoku mezőgazdáknak, akár pedig földművelő polgártársainknak szükségök van.

Legutóbb a mult tél végén látogattam el Észak-Amerikába, melynek mezőgazdasági-gépipara bizonyára szerfölött fejlett. Nagy örömmel állapítom meg, hogy a Tarnóczy-gépcsarnok még ott is számot tenne gazdag és változatos árukészlete folytán.

Szekrényessy Kálmán.

Gabona piac.

Gabnaüzletünk a lefolyt héten kivált kukoricában kiváló élénk volt, úgy hogy a kukorica ára nem várt magasságot ért el. Buzaüzlet is a mérsékelt kínálat és a malmok által tanusított élénk vételkedk folytán szilárd irányt követett. Más gabna neműekben az irányzat változatlan maradt.

A lefolyt héten az egyes gabnaneműek a következő áron keltek; Buza 6 frt 80—85. — Árpa 4 ft 70. — Kukoricza 6—6 frt. 10 Zab 4.60—70 Uj buza augusztus — szeptemberre 6—6.20 előre fizetve.

A személyszállító hajók menet rendje.

1888-ik évi május hó 17-től további intézkedésig.

Szegedről Zimonyig minden vasárnap, kedd, és csütörtökön reggel 5 órakor.

Szegedről Tételig minden vasárnap, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, és pénteken reggel 5 órakor.

Zentáról Zimonyig minden vasárnap, kedd, és csütörtökön reggel 1/2 8 órakor.

Zentáról Tételig minden vasárnap, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, és pénteken reggel 1/2 8 órakor.

Zentáról Szegedig minden vasárnap, hétfőn, kedd, szerda, csütörtök, és pénteken, reggel 1/2 9 órakor.

— Az ügynökség.

Vasuti menetrend.

BUDAPEST—ZIMONYI IRÁNY.

	expr.	szem.	gyors.	omn.
Budapest indulás	5.38	8.—	2.28	9.15*
Szabadka érkezés	8.54	1.03	6.06*	5.—
Szabadkáról indulás lefelé	8.59	1.46	6.18*	6.15
Csantavér érkezés	—	1.46	—	6.42*

	expr.	gyors.	vegy.	szem.
Csantavérről felfelé	—	9.21	1.04	10.20*
Szabadka érkezés	6.08	9.41	1.45	10.52*
„ indulás	6.10	9.53	2.25	11.22
Budapest érkezés	9.40	1.42	7.30*	65.0*

SZABADKA-BAJAI SZÁRNYVONAL.

	vegy.	szem*
Szabadka indulás	5.45*	2.45
Baja érkezés	8.52	5.02
Baja indulás	—	6.50*
Szabadka érkezés	10.—*	12.40

SZABADKA-ESZÉK-VILLÁNYI IRÁNY.

	egy.	szem.	vegy
Szabadka indulás	5.25*	2.40	6.40*
Zombor érkezés	8.05	3.7	9.27*
Eszék „	12.33	6.18	4.21*
Villány „	3.47	—	6.25
	szem.	vegy.	vegy.
Villány indulás	—	1.08	9.20*
Eszék indulás	8.26	3.30	11.20*
Zombor	11.19	8.10*	6.53
Szabadka érkezés	12.55	10.42*	9.19

HORGOS—SZABADKAI és HORGOS—SZEGEDI:

	szem. v.	szem. v.	vegy. v
Horgosról indul	8.40	12.25	9.36*
Szabadkára érkezik	9.34	1.20	16.36*
Horgosról indul	3.34	7.27*	6.35
Szeged érkezés	4.13	8.06*	7.19

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos
Schvarcz Sándor.

MINDENKI
100 frt évi jövedelmet biztosíthat magának törvényesen megengedett dijsorsjegyek részletfizetésre való eladásával. Tudakozódások FUCHS H. váltóházához Budapest Dorotya utca 9. sz. alá intézendők. Szerb levelezés és nyomtatványok is.